

Lausunto (VM077:00/2022) hallituksen esitysluonnoksesta hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (yliopistosairaalalisä)
379/03.00.00.00/2022

Aluehallitus 29.09.2022 § 139

Lisätiedot	va. Talousjohtaja Ismo Rouvinen, p. 013 330 4506, ismo.rouvinen@siunsote.fi.
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus antaa asiassa liitteenä olevan lausunnon.
Päätös	Hyväksyttiin. Merkittiin pöytäkirjaan, että aluehallitus kuuli asiantuntijana talousjohtaja Ismo Rouvista. Ismo Rouvinen poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen, ennen päätöksentekoa.
Selostus	Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa hyvinvointialueilta ja sairaanhoitopiireiltä luonnoksesta hallituksen esitykseksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta. Hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitusmalliin on tarkoitus lisätä vuodesta 2024 lähtien uusi määräytymistekijä, yliopistosairaalalisä. Lisän perusteella otettaisiin huomioon yliopistollisista sairaaloista aiheutuvia muita sairaaloita korkeampia kustannuksia. Lausuntopyynnössä on mukana Sote-ministerityöryhmän 8.9.2022 linjaamat muutokset, joiden mukaan hyvinvointialueiden rahoituksen siirtymätasausääntelyä muutetaan. Asukasta kohden -50 euroa ylittävä laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotus tasataan toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauslisällä. Samalla siirtymätasauslisän porrastusta vuosina 2025-2029 muutetaan tältä osin. Yliopistosairaalalisän taso Yliopistosairaalalisän tasoksi ehdotetaan 1,1–1,8 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta, mikä on vuoden 2022 tasossa 230 miljoonasta eurosta 370 miljoonaan euroon koko maan tasolla. Esitysluonnoksen vaikutusarviot on laadittu 300 miljoonan euron tasolla (noin 1,45 %). Rahoitus ehdotetaan vähennettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asukasperusteisen rahoituksen osuudesta. Nettovaikutus yliopistollisia sairaaloita ylläpitäville alueille olisi tällöin 88–144 miljoonaa euroa koko maan tasolla.

Yliopistollisista sairaaloista aiheutuvat korkeammat kustannukset sisältyvät kunnilta siirtyvään koko maan tason rahoitukseen. Ilman erillistä määräytymistekijää rahoitus ei kohdentuisi jatkossa nykytilaa vastaavasti yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille.

Yliopistosairaalisän tason olisi vastattava mahdollisimman hyvin nykyistä kuntien kustannuksiin sisältyvää rahoitusosuutta, koska muutoin joko yliopistollista sairaalaa ylläpitävät alueet tai muut hyvinvointialueet joutuvat kattamaan uudessa rahoitusmallissa korkeammat kustannukset palvelujen rahoituksesta.

Kustannuksia otetaan huomioon yleiskatteellisessa rahoituksessa ainoastaan siltä osin, kun niitä ei saada katetuksi muutoin (palvelulaskutus, koulutuksen ja tutkimuksen erillirahoitus, yhteistyöalueiden sopimukset).

Kolme eri vaihtoehtoa rahoituksen kohdentamismalliksi

Yliopistosairaalisä otetaan ehdotuksessa huomioon niiden hyvinvointialueiden laskennallisissa kustannuksissa, joissa on yliopistollinen sairaala. Lisäksi lisä koskee yliopistosairaalaa ylläpitävään HUS-yhtymään kuuluvia hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia.

Esitysluonnoksessa on lausuntokierroksella arvioitavana kolme mallia yliopistosairaalisän kohdentamiseksi:

1. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen asukkaiden määrä
2. Koko yhteistyöalueen asukasmäärä TAI
3. 50 prosenttia yliopistosairaalahyvinvointialueen ja 50 prosenttia yhteistyöalueen asukasmäärän perusteella

Vaihtoehdossa 2 ja 3 Uudenmaan osalta tarvittaisiin erityissääntelyä. HUS-yhteistyöalueella rahoituksen määrä laskettaisiin koko yhteistyöalueen asukasmäärän perusteella (sis. Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala). Rahoitus kohdennettaisiin HUS-yhtymään kuuluville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille niiden asukasmäärien mukaisessa suhteessa.

Vuonna 2023 rahoitus kohdentuu siirtymätasauksen vuoksi vielä käytännössä alueen kuntien toteutuneiden kustannusten perusteella. Laskennallisen rahoituksen määräytymistekijät alkavat siten käytännössä vaikuttaa aluekohtaiseen rahoitukseen porrastetusti vuodesta 2024 lukien. Yliopistosairaalisän perusteella kohdennettava rahoitus otettaisiin huomioon siirtymätasauksissa vuodesta 2024 alkaen.

Tausta

Esitysluonnos on valmisteltu rahoituslakien muuttamista koskevan esityksen (HE 68/2022 vp) yhteydessä keväällä 2022 lausunnoilla olleen ehdotuksen pohjalta. Jatkovalmistelussa on arvioitu erityisesti toukokuussa 2022 julkaistun THL:n tutkimuksen perusteella yliopistollisista sairaaloista hyvinvointialueille aiheutuvien kustannusten määrää ja

toisaalta kustannusten oikeudenmukaista huomioon ottamista vahvistetun lainsäädännön mukaisessa rahoitusmallissa.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa oikeudenmukainen ja perusteltu malli yliopistollisten sairaaloiden toiminnasta hyvinvointialueille aiheutuvien kustannusten huomioon ottamiseksi hyvinvointialueiden yleiskatteellisessa rahoituksessa.

Esitysluonnos lausunnoilla virkamiesesityksenä

Sote-ministerityöryhmä päätti 23. elokuuta 2022 esitysluonnoksen lähettämistä lausunnoille. Rahoituslakiluonnos lähetetään lausunnoille virkamiesesityksenä, ja saadun lausuntopalautteen perusteella linjataan hallituksen esityksen lopullinen sisältö.

Esitysluonnoksen lausuntoaika on 31.8.-12.10.2022 (6 viikkoa). Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle marraskuussa 2022.